

ချဉ်းနင်းထိုးဖောက်မှုများ - အာဆီယံနှင့်
ဝန်းကျင်ဒေသများတွင် တရုတ်နိုင်ငံ၏
အခြေခံအဆောက်အအုံဆိုင်ရာ ရင်းနှီး မြှုပ်နှံမှုများ

အကြောင်းအရာအချက်အလက်အချုပ် ၁။ အစီရင်ခံစာအကျဉ်း

လွန်ခဲ့သည့် ၁၀ နှစ်ကျော်ကတည်းက တရုတ်နိုင်ငံသည် ကမ္ဘာလုံးဆိုင်ရာရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုနှင့် ဘဏ္ဍာရေးကဏ္ဍတွင် အဓိကနေရာမှပါဝင်လာခဲ့သည်။ တရုတ်အစိုးရနှင့် အစိုးရ၏ မူဝါဒနှင့် ကူးသန်းရောင်းဝယ်ရေးဘဏ်များမှ ဘဏ္ဍာရေးအရ အားကောင်းသော ကျောထောက်နောက်ခံပြုမှုတို့ကြောင့် ထိုသို့ဖြစ်လာနိုင်ခြင်းဖြစ်သည်။ လတ်တလောပေါ်ထွန်းလာသော အရေးပါသည့် ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှု အများအပြားဖြင့် ကမ္ဘာလုံးဆိုင်ရာ ဘဏ္ဍာရေးကဏ္ဍတွင် တရုတ်၏အခန်းကဏ္ဍကို မြှင့်တင်နိုင်ခဲ့သည်။ တရုတ်ခေါင်းဆောင်သော အာရှအခြေခံ အဆောက်အအုံများရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုဘဏ် (AIIB) ကို ဖွဲ့စည်းတည်ထောင်လိုက်ခြင်းသည် အထင်ရှားဆုံးသာကေ ဖြစ်သည်။ ပိုးလမ်းမကြီးရံပုံငွေ စသည့် အမျိုးမျိုးသော ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုရံပုံငွေများကိုလည်း များမကြာမီနှစ်များ အတွင်းက တည်ထောင်ခဲ့သည်။ အထူးသဖြင့် နိုင်ငံခြားရှိ လုပ်ငန်းများကို ထောက်ပံ့ကူညီပေးရန် ထပ်လောင်းမတည်ရင်းနှီးမှုများကို မူဝါဒရေးရာဘဏ်များသို့ ထည့်သွင်းခဲ့သည်။ ထို့အပြင်၊ ၂၀၁၃ ခုတွင် ကြေငြာခဲ့သော တစ်ခုတည်းသောရပ်ဝန်း၊ တစ်ခုတည်းသောလမ်းကြောင်း ပဏာမခြေလှမ်း အစီအစဉ်မှတစ်ဆင့် တရုတ်အစိုးရသည် အခြားအရပ်ရှိ ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုများအတွက် အထောက်အပံ့များကို အားသစ်ဖြည့်လောင်းသည်။ ထို အဖွဲ့အစည်းအသစ်များနှင့် ပဏာမခြေလှမ်းများသည် အခြေခံအဆောက် အအုံဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေး အပေါ်တွင် ကြီးစွာအာရုံစိုက်ထားသည်။ အရှေ့တောင်အာရှသည် တရုတ်နိုင်ငံအတွက် စီးပွားရေးနှင့် မဟာဗျူဟာဆိုင်ရာအရေးပါမှု နှင့် ပထဝီဆိုင်ရာ အားသာမှုတို့ ရှိထားသောကြောင့်၊ တရုတ်နိုင်ငံ ၏ နိုင်ငံရပ်ခြားအခြေခံအဆောက်အအုံဆိုင်ရာ ဘဏ္ဍာတိုးချဲ့ခြင်း အစီအစဉ်များတွင် ထိုဒေသကို ခိုင်မာစွာ အသားပေးထားသည်။

အာရှအခြေခံအဆောက်အအုံများရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုဘဏ် (AIIB)

AIIB ဘဏ်ဖွဲ့စည်းတည်ထောင်လိုက်ခြင်းသည် ဆယ်စုနှစ်အတွင်း ကမ္ဘာလုံးဆိုင်ရာ ဘဏ်ပေါင်းစုံ ဘဏ္ဍာရေးကဏ္ဍ ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးကို အကြီးမားဆုံးကိုင်လှုပ်လိုက်ခြင်းဖြစ်သည်။ ၂၀၁၆ ခုနှစ် နှစ်လည်ပိုင်းတွင် နိုင်ငံပေါင်း ၅၇ နိုင်ငံက ဘဏ်တွင် တည်ထောင်သူ အဖွဲ့ဝင်အဖြစ် လက်မှတ်ရေးထိုးခဲ့သည်။ The AIIB ဘဏ်၏ ကနဦးရင်းနှီးမတည်ငွေမှာ အမေရိကန်ဒေါ်လာ ၁၀၀ ဘီလီယံဖြစ်သည်။ အကြမ်းအားဖြင့် ၃၀% ခန့်ရှိမည့် ရှယ်ယာအများဆုံးကို တရုတ်နိုင်ငံက ပိုင်ဆိုင်ပြီး၊ မဲပေးပိုင်ခွင့် ၂၆% ကျော်ကို ထိန်းချုပ်ထားသည်။ ဘဏ်အနေနှင့် ရေရှည်တည်တံ့သော စီးပွားရေးဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှု၊ ဥစ္စာနေဖန်တီးမှုနှင့် အာရှနိုင်ငံများအတွင်း အခြေခံအဆောက်အအုံချိတ်ဆက်နိုင်စွမ်းများတိုးမြှင့်ခြင်း စသည့် ရည်မှန်းချက်များဖြင့်

အာရှတွင်း ဘဏ္ဍာရေး အခြေခံအဆောက်အအုံနှင့် “အခြားသော ကုန်ထုတ်လုပ်မှုကဏ္ဍများ” ပေါ်တွင် အာရုံစူးစိုက်မည် ဖြစ်သည်။^၁ ပါကစ္စတန်နှင့် တာဂျစ်ကစ္စတန် တို့တွင် အဝေးပြေးလမ်းမစီမံချက်များ၊ ဘင်္ဂလားဒေ့ရှ်နိုင်ငံတွင် စွမ်းအင်ပံ့ပိုးခြင်းနှင့် အင်ဒိုနီးရှားနိုင်ငံတွင် ဆင်းရဲသားရပ်ကွက်များအဆင့်မြှင့်တင်ခြင်း စီမံချက်များပါဝင်သော ဘဏ်၏ ပထမဆုံးစီမံချက်အသုတ်ကို ၂၀၁၆ခုနှစ် ဧပြီလနှင့်မေလတွင် ကြေငြာခဲ့သည်။ ထိုဆုံးဖြတ်ချက်များ အတွက် ဘုတ်အဖွဲ့က ကြီးကြပ်သော ကမ္ဘာ့ဘဏ် (သို့မဟုတ်) အာရှဖွံ့ဖြိုးရေးဘဏ် စသည့် နိုင်ငံတကာ ဘဏ္ဍာရေးအဖွဲ့အစည်းများတွင် စီမံခန့်ခွဲရန်ထက် စီမံချက်များကိုအတည်ပြုပေးနိုင်သည့် ပိုမိုကြီးမားသော လုပ်ပိုင်ခွင့်ကို AIIB စီမံခန့်ခွဲမှုကရယူဘွယ်ရာရှိသည်။^၂ ဘဏ်ဥက္ကဋ္ဌ ယင်လီကွန်း က AIIB၏ သန့်ရှင်းမှုရှိစေမည်ဟူသည့် ကတိကဝတ်ကို အလေးပေးပြီး အဂတိလိုက်စားမှုကို လုံးဝသည်းမခံခြင်းအားဖြင့် ကိုယ်ကျင့်တရားဆိုင်ရာစံနှုန်းများကို အခြေခံသည့် သန့်မာအားကောင်းသော အဖွဲ့အစည်းဆိုင်ရာ ယဉ်ကျေးမှု ဖြစ်ထွန်းလာစေခြင်းအတွက် ကတိကဝတ်ပြုထားသည်။^၃ လုံလောက်မှုမရှိသောလုပ်ငန်းစဉ်ဟု အရပ်ဘက် လူမှုရေးအဖွဲ့များက ဝေဖန်ခဲ့သော သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ဆိုင်ရာနှင့် လူမှုရေးဆိုင်ရာ ကန့်သတ်ချက်များ ဖြစ်ထွန်းပေါ်ပေါက်ရေးအတွက် ပြည်သူလူထုနှင့် ပုဂ္ဂလိကဆိုင်ရာအဖွဲ့အစည်းများနှင့် နီးနှောဖလှယ်မှုများကို AIIB က ၂၀၁၅ခုနှစ်တွင်ပြုလုပ်ခဲ့သည်။ ဘဏ်သည် ကြားကာလပြည်သူ့သတင်းအချက်အလက်မူဝါဒ တစ်ခုနှင့်အတူ အားလုံးနှင့်ဆိုင်သော ဝယ်ယူရေးမူဝါဒနှင့် စောင့်ထိန်းလိုက်နာရမည့်ကျင့်ဝတ် ကန့်သတ်ချက် များကို ၂၀၁၆ခုနှစ်တွင်ချမှတ်ခဲ့သည်။

သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ဆိုင်ရာနှင့် လူမှုရေးဆိုင်ရာကန့်သတ်ချက်များတွင် AIIB ဘဏ်က ရေရှည်တည် တံ့ခိုင်မြဲသော စီမံချက်များကို လုပ်ဆောင်ရန်၊ ထိခိုက်လွယ်သောအုပ်စုများကို ကာကွယ်ပေးရန် ပါဝင်ပတ်သက်သူများ ချိတ်ဆက်နိုင်မှုကို သေချာစေရန် ကတိကဝတ်ပြုထားသည်။ သို့သော်လည်း ထိုကန့်သတ်ချက်များတွင် လစ်ဟာချက်များ၊ ချို့ယွင်းချက်များပါရှိနေပြီး၊ ပြန်လည်နေရာချထားခြင်း အတွက်စံနှုန်းများ နှင့် ဒေသခံများအတွက်စံနှုန်းများမှာ နိုင်ငံတကာ လူ့အခွင့်အရေးဆိုင်ရာ စံနှုန်းများ နှင့် အကောင်းဆုံး လုပ်ဆောင်ချက်များ အောက် လျော့နည်းနေသေးသည်။

AIIB သည် ပြိုင်ဘက်အဖြစ်ထက် လက်ရှိဘက်ပေါင်းစုံပါဝင်သော ဘဏ္ဍာရေးအဖွဲ့အစည်းများ အားပြီး ပြည့်စုံစေခြင်းကို ပိုမိုလိုလားကြောင်း ပြသနိုင်ရန် တရုတ်တို့က စိတ်အားထက်သန်လျက်ရှိသည်။ ၂၀၁၆ခုနှစ်တွင် AIIB က ကမ္ဘာ့ဘဏ်၊ အာရှဖွံ့ဖြိုးရေးဘဏ်၊ ဥရောပရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုဘဏ်နှင့် ပြန်လည်တည်ဆောက်ရေးနှင့် ဖွံ့ဖြိုးရေးဥရောပဘဏ် တို့နှင့် ပူးပေါင်းလုပ်ဆောင်သည့် သဘောတူညီချက် တစ်ရပ်ကို လက်မှတ်ရေးထိုးခဲ့သည်။ အမျိုးမျိုးသော အခြားအဖွဲ့အစည်းများက သူတို့သည် အနာဂတ်တွင် AIIB ဘဏ်နှင့် အတူတကွ အလုပ်လုပ်လိုသည့် ဆန္ဒရှိကြောင်း ဖော်ပြကြသည်။ အရေးတကြီးအနေဖြင့်၊ ကမ္ဘာ့ဘဏ်၊ အာရှဖွံ့ဖြိုးရေးဘဏ်နှင့် အလားတူအဖွဲ့အစည်းများနှင့်အတူ AIIB မှ ဘဏ္ဍာရေးဆိုင်ရာတွင်ပူးပေါင်းပါဝင်သည့်စီမံချက်များတွင် ဖြစ်ပေါ်သည့်ကိစ္စရပ်များအတွက် ထိုအဖွဲ့အစည်း များ၏ လူမှုရေးဆိုင်ရာ၊

သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ဆိုင်ရာ စံနှုန်းများ (သို့မဟုတ်) ဘေးဆီးရန်ကာ မူဝါဒများကို အသုံးပြုဘွယ်ရှိသည်။ ကမ္ဘာ့ဘဏ် သို့မဟုတ် အာရှဖွံ့ဖြိုးရေးဘဏ်တို့နှင့် ဘဏ္ဍာရေးဆိုင်ရာ ပူးတွဲခြင်းသည် စီမံချက်ကြောင့် လူအများထိခိုက်နစ်နာလျှင်သူတို့အနေနှင့် ဖွဲ့စည်းတည် ထောင်ပြီးသော ထိုအဖွဲ့အစည်းများ၏ တာဝန်ခံမှု လမ်းကြောင်းသို့ တင်ပြတိုင်ကြားနိုင်သည်ဟု အဓိပ္ပါယ် ဖွင့်ဆိုနိုင်ဘွယ်ရှိသည်။

AIIB ဘဏ် ဖွဲ့စည်းတည်ထောင်ခြင်း ကြေငြာလိုက်ပြီးကတည်းက တည်ထောင်ပြီးဖြစ်သော ဖွံ့ဖြိုးမှု ဘဏ္ဍာရေးအစီအစဉ်အတွက် ပြိုင်ဖက်တစ်ခုဖြစ်လာနိုင်ခြင်းနှင့်စပ်လျဉ်း၍ ဆွေးနွေးတိုင်ပင်မှုများ အများအပြား ရှိခဲ့သည်။ သို့သော်လည်း AIIB အနေနှင့် ဖွဲ့စည်းတည်ထောင်ရန်နှင့် အရှိန်အဟုန် တည်ဆောက်ရန် အတွက် အချိန်ယူရဦးမည်ဖြစ်သည်။ လက်ရှိနိုင်ငံတကာဘဏ္ဍာရေးအဖွဲ့အစည်းများက AIIB ကို လူသိရှင်ကြား ကြိုဆိုခဲ့ပြီး အစောပိုင်းစီမံချက်များတွင် ဘဏ္ဍာရေးအရ ပူးပေါင်းပါဝင်မှုများ ပြုလုပ်ကြမည် ဖြစ်သည်။ ထိုသို့ပြုလုပ်ခြင်းဖြင့် AIIB အတွက် သူတို့၏ဘေးဆီးရန်ကာစနစ်နှင့် တာဝန်ခံမှုစနစ်များကို လေ့လာရန် အခွင့်အလမ်းများရရှိစေသည်။ ထိုသို့ပြုလုပ်ခြင်းသည် အာဆီယံနှင့်ဝန်းကျင်ဒေသရှိ အရပ်ဘက်လူမှုအစု အဖွဲ့များအတွက် ဖွဲ့စည်းပြီးဖြစ်သော လမ်းကြောင်းများနှင့် အခြားဘဏ္ဍာရေးဆိုင်ရာ အဖွဲ့အစည်းများနှင့် ဆက်ဆံရေးကွန်ရက်များမှတစ်ဆင့် AIIBကို ချိတ်ဆက်ရန် အလားအလာရှိသော ဝင်ပေါက်ကို လည်းဖြစ်စေသည်။

တစ်ခုတည်းသောရပ်ဝန်း၊ တစ်ခုတည်းသောလမ်းကြောင်း ပဏာမခြေလှမ်း

၂၀၁၃ခုနှစ်တွင်ကြေငြာခဲ့သော တစ်ခုတည်းသောရပ်ဝန်း၊ တစ်ခုတည်းသောလမ်းကြောင်း ပဏာမခြေလှမ်း က သယ်ယူပို့ဆောင်ရေး၊ စွမ်းအင်၊ ကုန်သွယ်မှုနှင့်ဆက်သွယ်ရေးအခြေခံအဆောက်အအုံတို့ ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှုမှ တစ်ဆင့် တရုတ်နှင့် အာရှ၊ အရှေ့အလယ်ပိုင်း၊ အာဖရိကနှင့် ဥရောပတို့အကြား အပြန်အလှန် ဆက်သွယ်မှုကို တိုးမြှင့်စေနိုင်ရန် ကြိုးစားသည်။ တစ်ခုတည်းသောရပ်ဝန်း၊ တစ်ခုတည်းသောလမ်းကြောင်းအစီအစဉ်က စိုက်ပျိုးရေး၊ သစ်တောနှင့်ငါးလုပ်ငန်းနှင့် စွမ်းအင်တို့ အပါအဝင် ကဏ္ဍများတွင်ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်မှုနှင့် ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှု တို့ကို တိုးမြှင့်ခဲ့သည်။^၄ တစ်ခုတည်းသောရပ်ဝန်း၊ တစ်ခုတည်းသောလမ်းကြောင်း အစီအစဉ်က လာမည့်နှစ်များအတွင်း တရုတ်၏ ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုအတွက် ခိုင်မာသောအစီအစဉ်တစ်ခု သို့မဟုတ် တစ်ခုတည်းသော ဘဏ္ဍာရေး ပံ့ပိုး ဖြည့်ဆည်းမှုဖြစ်မည့်အစား ယေဘုယျ အနာဂတ်မျှော်မှန်းချက်တစ်ခု ကိုချမှတ်ထားသည်။ ပဏာမခြေ လှမ်းတွင် နိုင်ငံပေါင်း ၆၀နှင့်အထက်ပါဝင်ကြောင်း တရုတ်အစိုးရက ထုတ်ဖော်ပြောဆိုသည်။

တစ်ခုတည်းသောရပ်ဝန်း၊ တစ်ခုတည်းသောလမ်းကြောင်း အစီအစဉ်၏ နှစ်ဦးနှစ်ဘက်အကျိုးဖြစ်ထွန်းမှုနှင့်၊ အခြေခံအဆောက်အအုံဖွံ့ဖြိုးမှုနောက်ကျသော နိုင်ငံများအကျိုးအမြတ်ရှိစေရန် ပူးပေါင်းလုပ်ဆောင်မှုနှင့် ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုများ တိုးမြှင့်လာမည့်အလားအလာတို့ကို တရုတ်နိုင်ငံက အသားပေးအလေးထားသည်။

ပဏာမခြေလှမ်းက ကမ္ဘာ့စီးပွားရေးတွင် တရုတ်၏ပူးပေါင်း ပါဝင်မှုကို ဖြည့်ဆည်းပေးခြင်းနှင့် ထိုဒေသများ အတွင်း စီးပွားရေးဆိုင်ရာ လွှမ်းမိုးနိုင်မှုကိုတိုးမြှင့်ခြင်း နှစ်ခုလုံးအတွက်လမ်းပြ မြေပုံပင်ဖြစ်သည်။ ထိုလမ်းကြောင်း ပေါ်တွင်ရှိသည့် နိုင်ငံအများတို့သည် တရုတ်နှင့်ကုန်သွယ်ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှု အချိတ်အဆက် ရှိပြီးဖြစ်ကြပြီး ပဏာမခြေလှမ်းက ထိုစည်းနှောင်မှုကို လေးနက်စေအောင်ပံ့ပိုး ပေးမည့်အနေအထားဖြစ်သည်။ မြန်မာ၊ လာအိုနှင့် ဗီယက်နမ်ကို ဖြတ်သန်းသွားခြင်းအပါအဝင် ပိုးလမ်းမကြီး၏ ကုန်းလမ်းနှင့် ပင်လယ်နှစ်ခုလုံးအတွက် ထွက်ပေါက်အဖြစ် တရုတ်နိုင်ငံအနောက်တောင်ပိုင်းဒေသ၏ အရေးပါမှုကို “တရုတ်၏ တောင်အာရှနှင့်အရှေ့တောင်အာရှထွက်ပေါက်အချက်အချာဒေသ” ၏အစိတ်အပိုင်းတစ်ခု အဖြစ် တစ်ခုတည်းသောရပ်ဝန်း၊ တစ်ခုတည်းသော လမ်းကြောင်း အစီအစဉ်၏ အနာဂတ်မျှော်မှန်းချက်က အလေးထားသည်။^၅

လာမည့်နှစ်များတွင် တစ်ခုတည်းသောရပ်ဝန်း၊ တစ်ခုတည်းသောလမ်းကြောင်း အစီအစဉ်အတွင်းရှိ စီမံချက်များအတွက် ဒေါ်လာဘီလီယံပေါင်းများစွာလိုအပ်လာလိမ့်မည်။ ဘဏ္ဍာငွေများမှာ အရင်းအမြစ် ပေါင်းများစွာမှ ရရှိလာနိုင်မည်ဖြစ်ပြီး ၎င်းတို့အနက်မှ အများအပြားမှာ ယခုမှဖြစ်ပေါ်လာသည့် အရင်းအမြစ် အသစ်များမဟုတ်ကြပေ။ ဥပမာအားဖြင့် တရုတ်ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးဘဏ်အပါအဝင် တရုတ်မူဝါဒရေးရာ ဘဏ်များ သည် လက်ရှိ တစ်ခုတည်းသောရပ်ဝန်း၊ တစ်ခုတည်းသော လမ်းကြောင်း ပေါ်ရှိစီမံချက်များကို ဘဏ္ဍာရေးထောက်ကူမှုပြုပေးခဲ့သည်မှာ ဆယ်စုနှစ်တစ်ခုကျော်ခဲ့ပြီဖြစ်သည်။ တရုတ်ကူးသန်းရောင်း ဝယ်ရေး ဘဏ်များကလည်း တရုတ် အစုရှယ်ယာရုံပုံငွေ နှင့် ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုကုမ္ပဏီများအဖြစ်နှင့် လမ်းကြောင်း တစ်လျှောက်ရှိ နိုင်ငံများတွင် လှုပ်ရှားလျက်ရှိသည်။ အမျိုးမျိုးသော ထိုလုပ်ပိုင်ခွင့်များသည် ရံပုံငွေသစ်များ ကိုဖွဲ့စည်းတည်ထောင်ပြီး၊ အထူးသဖြင့် တစ်ခုတည်းသောရပ်ဝန်း၊ တစ်ခုတည်းသော လမ်းကြောင်း စီမံချက်များကိုပံ့ပိုးရန် အစိုးရမှ ချမှတ်ပေးသော နောက်ထပ်ရံပုံငွေများကိုရယူထားသည်။ AIIB သည်လည်း ပဏာမခြေလှမ်း လမ်းကြောင်းအတွင်းရှိ စီမံချက်များကို ဘဏ္ဍာရေးပံ့ပိုးရန်အတွက်ပင် ဖြစ်သည်။

အစိုးရကျောထောက်နောက်ခံပြုထားသော ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုရံပုံငွေများ

တရုတ် နိုင်ငံရပ်ခြားရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုများအတွက် အရေးပါသော အခြားအရင်းအမြစ်မှာ အစိုးရကျောထောက် နောက်ပြုထားသော ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုရံပုံငွေများဖြစ်သည်။ အာဆီယံဒေသတွင်း လည်ပတ်လျက်ရှိသော ထိုရင်းနှီး မြှုပ်နှံမှုရံပုံငွေနှစ်ခုမှာ ပိုးလမ်းမကြီးရံပုံငွေနှင့် တရုတ်-အာဆီယံ အခြေခံအဆောက်အအုံ ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှု ရံပုံငွေတို့ဖြစ်သည်။ လာမည့်နှစ်များအတွင်း ထိုရံပုံငွေနှစ်ခုလုံး၏ လည်ပတ်မှုကိုတိုး ချဲ့ရန်အစီအစဉ်ရှိသည်။ “တရုတ်နှင့်အခြားနိုင်ငံများနှင့် တစ်ခုတည်းသောရပ်ဝန်း၊ တစ်ခုတည်းသောလမ်း ကြောင်း ပဏာမခြေလှမ်း တွင်ပါဝင်သောဒေသများ၏ ဘုံဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှုနှင့် အောင်မြင်မှုများ” ကိုတိုးမြှင့်ရန်ရည်မှန်း၍ အမေရိကန် ဒေါ်လာ၄၀ ဘီလီယံတန်ဖိုးရှိသော ပိုးလမ်းမကြီးရံပုံငွေကို ၂၀၁၄ခုနှစ်တွင် စတင်တည်ထောင်ခဲ့သည်။^၆ ရံပုံငွေက အဓိကကျသော အခြေခံအဆောက်အအုံ စီမံချက်များတွင် ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုနှင့် ချိတ်ဆက်နိုင်စွမ်းကို

အသားပေးအလေးထားသည်။ သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်နှင့် လိုက်လျောညီထွေပြီး၊ ရေရှည်တည်တံ့သော ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှုကို မြှင့်တင်ရန် ကြိုးပမ်းအားထုတ်နေကြောင်းနှင့် “နိုင်ငံတကာအဆင့်အတန်း သတ်မှတ်ချက် များနှင့်စံနှုန်းများနှင့် တရုတ်နိုင်ငံနှင့်အိမ်ရှင်နိုင်ငံတို့၏ ဥပဒေစည်းမျဉ်းစည်းကမ်းများ လေးစားလိုက်နာကြောင်း” ပိုးလမ်းမကြီး ရံပုံငွေက ထုတ်ပြန်ပြောဆိုထားသည်။^၇ သို့သော်လည်း ရံပုံငွေကရင်းနှီးမြှုပ်နှံထားသည့် စီမံချက်များ၏ လူမှုရေးနှင့် သဘာဝ ပတ်ဝန်းကျင်ရေးရာ သက်ရောက်မှု အကဲဖြတ်ချက်များနှင့် ထိခိုက်မှု လျော့ချစေရေး တို့နှင့်စပ်လျဉ်း၍ စနစ်များချမှတ်ထားသော်လည်း ရှင်းလင်းခြင်းမရှိချေ။

တရုတ်-အာဆီယံ ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုကော်ပိုရေးရှင်းရံပုံငွေ (CAF) ကို ၂၀၁၃ခုနှစ်တွင်တည်ထောင်ခဲ့ပြီး အာဆီယံ နိုင်ငံများတွင်စွမ်းအင်၊ သဘာဝသယံဇာတနှင့် အခြေခံအဆောက်အအုံတို့တွင် ရင်းနှီးမြှုပ်နှံရန် ရည်မှန်းထား သည်။^၈ အစပျိုးမတည်ရံပုံငွေ အမေရိကန်ဒေါ်လာ ၁၀ ဘီလီယံနှင့်စတင်တည်ထောင်ခဲ့ သော်လည်း အမေရိကန် ဒေါ်လာ ၁၀ ဘီလီယံအထိတိုးချဲ့နိုင်ရန် ရည်မှန်းချက်ချထားသည်။ တရုတ် ထုတ်ကုန်-သွင်းကုန် ဘဏ် (Eximbank) က ရံပုံငွေဖွဲ့စည်းထူထောင်ရန်ဦးဆောင်ခဲ့ပြီး အစပျိုးရင်းနှီးမတည်ငွေ အမေရိကန် ဒေါ်လာသန်း ၃၀၀ ထည့်ဝင်၍ အဓိက ကမကထပြုသူဖြစ်သည်။ ကမ္ဘာ့ဘဏ်၏ နိုင်ငံတကာ ဘဏ္ဍာရေး ကော်ပိုရေးရှင်းက CAF တွင်အစုရှယ်ယာဝင်ထားပြီး ပထမအဆင့် ရံပုံငွေ၏ ၁၀ % (သို့မဟုတ်) အမေရိကန် ဒေါ်လာ သန်း၁၀၀ ထည့်ဝင်ထားသည်။^၉ ပထမအဆင့် ကာလအတွင်း CAF က တယ်လီဖုန်းဆက်သွယ်ရေး၊ သတ္တုတူးဖော်ရေး၊ ပို့ဆောင် ဆက်သွယ်ရေးနှင့် စွမ်းအင်တို့အပါအဝင် စီမံချက် ၁၁ခုတွင်ရင်းနှီး မြှုပ်နှံထား သည်။ တရုတ်နိုင်ငံက ပထမအဆင့်ရံပုံငွေ အတွက် အမေရိကန်ဒေါ်လာ ၃ ဘီလီယံအထိတိုးမြှင့် ရန် ရည်မှန်းထားသည်။^{၁၀}

CAF ဝက်ဆိုဒ်တွင် “ရင်းနှီးမြှုပ်နှံသူကုမ္ပဏီများအတွက် ဘဏ္ဍာရေးတိုးတက်မှုရရှိရန်သာ မဟုတ်ပဲ ရပ်ရွာလူထု အတွက် ထူးခြားသော တန်ဖိုးများ ဆောင်ကျဉ်းနိုင်သည့် ရေရှည်တည်တံ့ခိုင်မြဲသော ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုများတွင် အာရုံစိုက်ထားသည်” ဟုဖော်ပြပြောဆိုထားသည်။^{၁၁} ၂၀၁၄ခုနှစ်လိုင်လတွင် CAF က နိုင်ငံတကာဘဏ္ဍာရေး ကော်ပိုရေးရှင်း၏ လုပ်ဆောင်ချက်စံနှုန်းများကို လက်ခံသော ၎င်း၏ အာဆီယံဒေသတွင်း ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုများ အတွက် လူမှုရေးတာဝန်ဝတ္တရားများနှင့် သဘာဝပတ်ဝန်းကျင် ထိန်းသိမ်းကာကွယ်ရေး လမ်းညွှန်ချက် ကိုထုတ်ပြန်ခဲ့သည်။ CAF ထံမှ ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှု ရယူသောကုမ္ပဏီများနှင့် စီမံချက်များ အားလုံးတို့သည် ထိုလမ်းညွှန်ချက်ကို လိုက်နာကျင့် သုံးရန်လိုအပ်သည်။ CAF ၏ လမ်းညွှန်ချက်ချမှတ်ခြင်းနှင့် ထုတ်ပြန်ကြေငြာ ခြင်းသည် အခြား တရုတ်ဦးဆောင်သော ရံပုံငွေ များ ယနေ့အထိ လက်ခံထားခြင်းမရှိသော လူမှုရေးဆိုင်ရာ၊ သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ဆိုင်ရာ အုပ်ချုပ်မှုဆီသို့ တဆင့်လှမ်းလိုက်ခြင်းပင်ဖြစ်သည်။ ရံပုံငွေသည် တိုင်ကြားမှုလမ်းကြောင်းတစ်ခု ဖွဲ့စည်းတည်ထောင်ခြင်း မရှိသေးသော်လည်း နိုင်ငံတကာ ဘဏ္ဍာရေး ကော်ပိုရေးရှင်း၏ ၁၀% စိုက်ဝင်ထားခြင်းက တိုင်ကြားချက်များသည် ၎င်း၏ တာဝန်ခံမှုလမ်း ကြောင်းဖြစ်သည့် တရားဝင်ခန့်အပ်ထားသော တိုင်ကြားမှုများစုံစမ်းစစ်ဆေးရေး အကြံပေးသို့ တင်ပြနိုင် သည်ဟု အဓိပ္ပါယ် ရသည်။

တရုတ်မူဝါဒရေးရာဘဏ်များ

ဤအစီရင်ခံစာ၏ အစိတ်အပိုင်းအများစုမှာ တရုတ် နိုင်ငံရပ်ခြား အခြေခံအဆောက်အအုံဆိုင်ရာ ဘဏ္ဍာရေး ကဏ္ဍတွင် လတ်တလောနှင့် နောင်တွင်ဆက်လက် ဖြစ်ပေါ်လာမည့် ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှုများကို စူးစမ်းစစ်ဆေး ထားသည်။ သို့သော်လည်း၊ တရုတ်မူဝါဒဘဏ်များသည် နိုင်ငံ၏ အပြင်ထွက် မဟာဗျူဟာအရ နိုင်ငံခြားတွင် လုပ်ငန်းလည်ပတ်နေသည်မှာ ဆယ်စုနှစ်တစ်ခုကျော်ခဲ့ပြီးဖြစ်သည်။ ထိုမဟာဗျူဟာမှတစ်ဆင့် တရုတ်အစိုးရက နိုင်ငံရပ်ခြားတွင် တိုးချဲ့ရန်၊ ကမ္ဘာ့ဈေးကွက်၊ သဘာဝသယံဇာတများနှင့် နည်းပညာများကို လက်လှမ်းမီမှုတိုးမြှင့်လာစေရန်အတွက် နိုင်ငံခြားငွေကြေး ပိုငွေ အသုံးချခြင်း အားဖြင့် တရုတ်ကုမ္ပဏီများကို မြှင့်တင်ပေးခဲ့သည်။ အထူးသဖြင့် နိုင်ငံခြားတွင် ဒေါ်လာဘီလီယံပေါင်းများစွာ ရင်းနှီးမြှုပ်နှံထားသော တရုတ်ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးဘဏ်နှင့် တရုတ်ပို့ကုန်-သွင်းကုန်ဘဏ်တို့က ထိုမဟာဗျူဟာ၏ အဓိကမောင်း နှင်သူများ ဖြစ်ကြသည်။ တစ်ခုတည်းသောရပ်ဝန်း၊ တစ်ခုတည်းသောလမ်းကြောင်း ပဏာမခြေလှမ်းကို ကြေငြာပြီးသည်မှစ၍ တရုတ်အစိုးရသည် ဘဏ်နှစ်ခုလုံးသို့ သိသာထင်ရှားသောပမာဏရှိသည့် နောက်ထပ် ရင်းနှီးမတည်မှုများ ထည့်သွင်းခဲ့သည်။

တရုတ်ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးဘဏ် နှင့် တရုတ်ပို့ကုန်-သွင်းကုန်ဘဏ် နှစ်ခုလုံးသည် သဘာဝပတ်ဝန်းကျင် ဆိုင်ရာနှင့် လူမှုရေးဆိုင်ရာစံနှုန်းများ ရှိကြသည်။ တရုတ် ပို့ကုန်-သွင်းကုန်ဘဏ် (တရုတ်အိပ်လင်းဘဏ်) က ပြည်တွင်းနှင့် နိုင်ငံခြားစီမံချက်များတွင် အသုံးပြုသည့် အခြေခံသဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ဆိုင်ရာ ဆန်းစစ်မှုမူဝါဒကို ထုတ်ပြန်ခဲ့သော်လည်း တရုတ်ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှုဘဏ်၏ မူဝါဒကိုထုတ်ပြန်ခြင်း လုံးဝမရှိပါ။ ဘဏ်နှစ်ခုလုံးသည် စီမံချက်များတွင် သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ဆိုင်ရာနှင့် လူမှုရေးရာ အန္တရာယ်များကို ကောင်းစွာစီမံခန့်ခွဲခြင်း မရှိသော ဖောက်သည်များထံ သတိပေးချက်များ ထုတ်ပြန်နိုင်သည့် ပါဝါရှိကြသည်။ သို့သော်လည်း မည်သည့်ဘဏ်ကမှ စီမံချက်ဆိုင်ရာ သတင်းအချက် အလက်အသေးစိတ်ကို ထုတ်ပြန်ခြင်း မရှိပေ။ အကဲဖြတ်ချက်များကိုလည်း ပွင့်လင်းသော၊ မြင်သာထင်ရှားသော ပုံသဏ္ဍာန်ဖြင့်ပြုလုပ်ခြင်းမရှိပေ။ ထိခိုက် ခံစားရသော လူအများမှ တိုင်ကြားနိုင်သည့် တရားဝင်လမ်းကြောင်းများ လည်းမရှိပေ။ ထိုသို့ ပွင့်လင်းမြင်သာမှုမရှိခြင်းကြောင့် ထိုဘဏ်များ၏ လူမှုရေးနှင့်သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ဆိုင်ရာမူဝါဒများ၏ အရေးပါထိရောက်မှုကို ကြီးမားစွာ အကန့်အသတ်ဖြစ်စေသည်။

နိဂုံး

အရှေ့တောင်အာရှတွင် သယ်ယူပို့ဆောင်ရေး၊ စွမ်းအင်နှင့် တယ်လီဖုန်းဆက်သွယ်ရေး အခြေခံအဆောက် အအုံများ ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးတွင် တရုတ်နိုင်ငံက အဓိကအခန်းကဏ္ဍ၌ ပါဝင်နေသည်။ ကမ္ဘောဒီးယား၊ လာအိုနှင့် မြန်မာနိုင်ငံတို့တွင် တရုတ်နိုင်ငံသည် အများဆုံးရင်းနှီးမြှုပ်နှံသူဖြစ်သည်။ ဗီယက်နမ်၊ ထိုင်း၊ မလေးရှားနှင့် အင်ဒိုနီးရှားတို့တွင် တရုတ်နိုင်ငံ၏ ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုများသည် သိသာထင်ရှားပြီး တိုးပွားလာလျက်ရှိသည်။ အာဆီယံ ၁၀နိုင်ငံလုံးသည် AIIB အဖွဲ့ဝင်အဖြစ်လက်မှတ်ရေးထိုးပြီးဖြစ်ပြီး၊

တစ်ခုတည်းသောရပ်ဝန်း၊ တစ်ခုတည်းသောလမ်းကြောင်း ပဏာမခြေလှမ်း တွင်းတည်ရှိနေသော ဒေသဖြစ်သည်။ အခြေခံအဆောက်အအုံအတွက် ဘဏ္ဍာရေးလက်လှမ်းမီမှု မြင့်မားလာခြင်းသည် အာဆီယံဒေသအတွင်း ထူးခြားသည့်သက်ရောက်မှုများ ရှိလာနိုင်သည်။ အာရှသည် အခြေခံအဆောက် အအုံအတွက် ရံပုံငွေလိုငွေပြုလုပ်ရရှိပြီး၊ အာဆီယံအစိုးရ အများစုသည် ပဏာမကြီးမားသောစီမံချက်များတွင် ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုများကို ဆွဲဆောင်ရန် လွန်စွာ စိတ်အားထက်သန်လျက်ရှိသည်။ ဤအစီရင်ခံစာတွင် ဆွေးနွေးခဲ့သော အဖွဲ့အစည်းများနှင့် ပဏာမ ခြေလှမ်းများက ထိုလိုအပ်ချက်များကို ကိုင်တွယ်ရာတွင် ပါဝင်နိုင်ပြီး၊ ပိုမိုလျင်မြန်စွာ အလုံးအရင်းနှင့် ဝင်လာသော ဒေသဆိုင်ရာ အခြေခံအဆောက်အအုံ ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှု အစီအစဉ်များကို ပံ့ပိုးခြင်း၊ နှင့် မြှင့်တင်ထားသော တရုတ်နှင့်အာဆီယံချိတ်ဆက်နိုင်စွမ်းနှင့် အလားတူ အာဆီယံအစိုးရများ အကြားချိတ်ဆက်နိုင်စွမ်းတွင်ပါဝင်ခြင်း တို့ဖြင့် ဒေသတွင်းတို့ အရင်းအနှီးမတည်ငွေ ပဏာမအများအပြား စုပုံဝင်ရောက်လာမှုကို အထောက်အပံ့ပြုလာနိုင်သည်။ တချိန်တည်းတွင်၊ လုံလောက်သော ပွင့်လင်းမြင်သာမှု၊ ဘေးဆီးရန်ကာအစီအစဉ်နှင့် တာဝန်ခံမှုမရှိပဲ လူအများနှင့် သဘာဝ ပတ်ဝန်းကျင် အပေါ်တွင် ပြောင်းပြန်သက်ရောက်မှုများဖြစ်ပေါ်ပြီး အကျိုးအမြတ်များ သေးငယ်ယုတ် လျော့သွားနိုင်သည်။

တရုတ်-အာဆီယံရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှု ကော်ပိုရေးရှင်းရံပုံငွေသည် နိုင်ငံတကာဘဏ္ဍာရေး ကော်ပိုရေးရှင်းများ၏ လုပ်ဆောင်ချက်စံနှုန်းများပေါ်တွင်အခြေခံသော မူဝါဒများကိုချမှတ်ထားပြီး၊ AIIB က လတ်တလော မထုတ်ဖော်ရသေးသော နှစ်နာချက် လုပ်ထုံးလုပ်နည်းတစ်ခုပါဝင်သည့် သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်နှင့် လူမှုရေးဆိုင်ရာမူဘောင်တစ်ခုချမှတ် ထားသည်။

သို့သော်လည်း၊ တရုတ် ရင်းနှီးမြှုပ်နှံသူများ၏ လူမှုရေးနှင့်သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ဆိုင်ရာ အကာကွယ်များ သည် ယေဘုယျအားဖြင့် သာမန်မျှသာဖြစ်ပြီး လူထုအမြင်နှင့် စုံစမ်းစစ်ဆေးနိုင်ရေးတို့အတွက် ဖွင့်ထားခြင်းမရှိပေ။ ဤအစီရင်ခံစာတွင် ဆွေးနွေးထားသော နှစ်ဦးနှစ်ဘက် ငွေကြေးထောက်ပံ့သူများကို တိုးချဲ့သည့် စီမံချက်စာရွက်စာတမ်းများတွင် ဖော်ပြခြင်းမရှိပေ။ နှစ်နာချက် သို့မဟုတ် တာဝန်ခံမှုအတွက် ချထားပေးသောလုပ်ထုံးလုပ်နည်း လမ်းကြောင်းလည်းမရှိပေ။ ထိုအကြောင်းအရာများနှင့် AIIB ၏ အကာအကွယ် လမ်းကြောင်းများသည် မစစ်ဆေးရသေးပဲရှိနေသည့်အချက်ကြောင့် ဒေသတွင်းတွင် အခြေခံအဆောက်အအုံငှားရမ်းခြင်း တိုးပွားလာမှု အားလုံးကို အနီးကပ် ကြီးကြပ်စစ်ဆေးရန် လိုအပ်ပါလိမ့်မည်။

ဒေသတွင်းရှိအရပ်ဘက်လူမှုအဖွဲ့အစည်းများသည် ထိုကနဦးအစပြုမှုများကို ထိတွေ့မှုရှိရန်နှင့်ကြီးကြပ်ရန် အတွက် အရေးပါသောအခန်းကဏ္ဍတွင် ရှိနေသည်။ အဖွဲ့အစည်းများနှင့် ပဏာမခြေလှမ်းများကို ပိုမိုနက်ရှိုင်းစွာနားလည်စေခြင်း၊ သူတို့၏ တိုးတက်မှုနှင့်လှုပ်ရှားမှုများကို ကြီးကြပ်ခြင်းနှင့် လူအများကို အသိအမြင်ဖွင့်ပေးခြင်းအားဖြင့် အရပ်ဘက်လူမှုအဖွဲ့အစည်းများသည် ပိုမိုခိုင်မာသော စံနှုန်းများချမှတ်ရန်

အတွက် တွန်းအားပေးရန်ပိုမိုကောင်းမွန်သောနေရာရလာမည်ဖြစ်ပြီး ထိခိုက်ခံစားရသည့် ရပ်ရွာလူထုနှင့် ဂေဟစနစ်ကို ကာကွယ်ရန် တာဝန်ခံမှုကိုတိုးမြှင့်နိုင် မည်ဖြစ်သည်။

ဤအကြောင်းအရာအချက်အလက်အချုပ်ကို ချဉ်းနင်းထိုးဖောက်မှုများ - အာဆီယံနှင့် အာဆီယံဝန်းကျင် ဒေသနိုင်ငံများသို့ တရုတ်နိုင်ငံ၏ အခြေခံအဆောက်အအုံရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုဟူသည့် ဖွံ့ဖြိုးမှုဆိုင်ရာ နိုင်ငံတကာအစီရင်ခံစာမှထုတ်နုတ်ရေးသားသည်။ ဤပုံနှိပ်ထုတ်ဝေမှုအတွက် သုတေသနနှင့် လုပ်ဆောင်ချက်ကို *Heinrich-Böll-Stiftung South East Asia, The McKnight Foundation* နှင့် *Planet Wheeler Foundation* တို့မှ ထောက်ပံ့ကူညီပေးသည်။ ဤ ပုံနှိပ်ထုတ်ဝေမှုကို *Creative Commons Attribution-NonCommercial-ShareAlike 4.0 International License* မှ ခွင့်ပြုချက် လိုင်စင် ရယူပြီးဖြစ်သည်။

၁. AIIB (2015), *Articles of Agreement*, article 1.

၂. Donnan, S. & Sevastopulo, D. (2015, 25 October), *AIIB head vows to be clean, lean and green — and fast*, Financial Times. <http://www.ft.com/cms/s/0/b6f95846-7b0d-11e5-a1fe-567b37f80b64.html> (accessed May 2016).

၃. AIIB (2015, 26 August), *Statement by Jin Liqun at a Press Conference in Tbilisi*. http://www.aiib.org/html/2015/NEWS_0826/16.html (accessed May 2016).

၄. National Development and Reform Commission, Ministry of Foreign Affairs & Ministry of Commerce of the People's Republic of China (2015), *Vision and Actions on Jointly Building Silk Road Economic Belt and 21st- Century Maritime Silk Road*. http://en.ndrc.gov.cn/newsrelease/201503/t20150330_669367.html (accessed May 2016).

၅. *Ibid.*

၆. Silk Road Fund (2015), *About Us*. <http://www.silkroadfund.com.cn/enweb/23775/23767/index.html> (accessed May 2016).

၇. Silk Road Fund (2015), *Scope of Investment Principles*. <http://www.silkroadfund.com.cn/enweb/23798/23805/index.html> (accessed May 2016).

၈. China-ASEAN Investment Cooperation Fund, *About CAF: Mission & Vision*. <http://www.china-asean-fund.com/about-caf.php?slider1=1> (accessed May 2016).

၉. International Finance Corporation (2010, 25 January), *China-ASEAN Fund on Investment Cooperation: Summary of Proposed Investment*. <http://ifcext.ifc.org/ifcext/spiwebsite1.nsf/0/EA30D66D3BC0E0F9852576BA000E3309> (accessed May 2016).

၁၀. Li, K. (2015, 13 November), *Remarks by H.E. Li Keqiang Premier of the State Council of the People's Republic of China At the 17th ASEAN-China Summit*, Ministry of Foreign Affairs of the People's Republic of China. http://www.fmprc.gov.cn/mfa_eng/zxxx_662805/t1212266.shtml (accessed November 2015).

၁၁. China-ASEAN Investment Cooperation Fund, *About CAF: Background*. <http://www.china-asean-fund.com/about-caf.php?slider1=2> (accessed November 2015).